

بفرینه

نقسه: ماموستا نلی نَشرف دهرویشیان

وهرگیران: مازیار مهیده ری

Peraw.blogfa.com

ناستامه

ناو کتاو: به فرینه

باوهت: وه رگیژان چیرۆک فارسی وه کوردی

نۆسه: ئهلی ئه شرف دهرویشیان

وه رگیژان: مازیار مهیده ری

وه شهنگه ئی ئینترنتی: Peraw.blogfa.com

سال چاپ: وهار ۲۷۱۳

له دهم درانه گه، نیشتونه وهر خوهر. به فرینه ته ک
داوده سینه ئی دالگییه و. ژن سفت له ناو زرانییه یل
گرتودنه ئی. قژ تلایی به فرینه له ژیر لقه یل^۱ شانه، نه رم
و ساف پاشیاده رو پووس ماتاوی^۱ مل و شانی. وه ههر
شانه یگ قژی پیاله پیاله چین خواردیاده رو یه که و:

- ئای گووشم! گووشم که نید...

- چه بی؟! لابد گووشد قاقه زیه. ئه ر گووش ئایه م وه
شانه کردن بکه نریاد خوو ئیره نگه له ناو دنیا که س
گووش نییاشت.

^۱ مهتابی

به فرینه تن دهس کیشاده گووش خوه ییه و ئیکهش
خاس نوورپسته تک کلگه یلی تا دلنیاوه بوود گووشی
نه ووهسه خون.

دالگی وه هه نه که و وهت:

- هه ی هه ی! هه ی هه ی! گووشد که فتییه و خوه د
نیه زانی، بایهس ئیمروو بچمه لای مه موو مه قدوور و
گووش کیه ریگ^۱ ته راد بسینم.

کوره بوچکلانه یگ له ره زه و خاکی ته یوان، ژیر
خوه ی ته ره کردود و چمان داشت گن گن له خه پرگ
ژیر خوه ی خواردیاد. ژن ره کرده پی و وهت:

- های یووسفه ... ئخه ئخه ... ته ی تفه کار و
کرداره گه د! بنوور چ ملچه ملچی خستییه سه ری. چمان
هه لوا خوه ی دن به دبه خت.

^۱ بزغاله

تووقالہ یگ وہ قہیٰ یہ کینگ لہ کونایل لوت کورہ گہ
ہہ گہورا و بۆچگہو بیاد. یووسف وہ گاملہ کی^۱ خوہی
رہسانہ دالگ. بہ فرینہ خوہی لہ زرانییہ یل دالگ
کیشادہ دہیشت. ژن وہ لوو شہوہ گہی لوت منالگہ
سری. کلگ خر دادہ ناو دہمی و گنیگ خہرگ
دراورد. تووقالہ سرپادہ رو گول سوور شہوہ گہی و کہم
کہم بۆچگہو بی و دی نہ مہ نہی. ژن چییہ ناو مال. لہ
گوشہ یگ تیہریک چادرہ شریگ ہاورد و خستہ وہی و
یووسف پیچادنہ تیہو. بہ فرینہ وەرہو دالگی ہات و
پشت کردہ پی و وسا. ژن منالگہ بہ سادنہ پشت
بہ فرینہ:

- ٹہ گہر فرہ بی تاقہ تی کرد وازی بکہ. ہووشد بوود
نہ کوتیدہی زہووا. ہووشدہ مامر جۆجگہ یلیش بوود.
کلگیش نہ کہیدہ کونای مار و مووری! چشت
ناجووریگیش ہیژ نہی بخوہید. ٹہرا نیمہ پروویش لہ

^۱ چہار دست و پا راہ رفتن بچہ

زلاته گهئ^۱ دقوه شهو که میگ مه نییه وه نانهو بخوهرهئ.
نان هسک و قه نیش نامه سه سهر تاچه. هه گ
یووسف ورسگی بی بکوت و بکه ری خه ور و بیهری
یی. نه یلید په خشه بنیشیده قهئ دهم و لوتی.

ههر لهوها^۲ ک سفارشت کردیاد نان پیچه گه هیز
داد. وهره و دیوار خه رگین چی و وه گهرد خوهریه و هت:
- یه ته وهرداس و یه یشه دووانه^۳.

له لای دیوار هیزیان داد و به سادانه ناوقهئ.
کلافه یگ ره سن ک که فتوده لای پله گه هه لگرت و
خسته کوولئ. هیمان پای نه ناوده بان پله گه ک
به فرینه وه یهئ ته کان یووسف له بان کوول خوهری
جیگر کرد.

^۱ نوعی سالاد
^۲ همانطور که
^۳ کیسه دوغ

به فرینه دهس مالیه داوانی و نامه یگ لووچ له
گیرفانی دراورد و نیشان دالگی داد. ئەچنه کلگ مالۆده
پییەو، چەن کر له نامه گە پاکەو بوۆد. مل چەفته و کرد
و لالکیاده دالگییهو:

- دا! دجاره ئەرام خویندهی؟

ژن هه لگه ردیادهو. لیوه گانی وه خەنین کهم رهنگیگ
واز بی. نامه گه له لی سهن. نوورسته ده مچه و رهنگ
په ریای دۆوهت:

- دیرمه! د رووژه ئی نامه هاتییه و م هزارجار ئەراد
خوینمه سهی. وه خودا دی شه کهت بیم.

ئمجا دلئ سزیاد. دهسیگ کیشاده قژ به فرینه و
وهت:

- ئیمروو دۆوهت خاسی بوو! هەر چی وه پید وه تم
گووش بگر! تا دەم ئیواره ک له ناو بیسه هاتمه و
دجاره ئەراد بخوینمه.

به فرینه سهری ته ک داده قهئ دالگی و ئارام ماچ
شه قوه گهئ کرد. نامه گه روواکان و ناده گیرفان. د
دهسی له پشته و وه ژیر منال قوفل کرد. منال ک
زانست دالگی تووهئ دوره و بوود، لچ قول داد و وه ره و
دالگ هه لچه رخی ئه مان به فرینه چهن جار په ریه هه وا.
منال بییه خه نه. به فرینه وه ره و خووار هسار ناده ده و
له لای کولانهئ مامرجو جگه یل نیشته.

دالگ له ناو کوچه دهنگ خه نه خهن یووسف
شنهفت و دلئ ئارام گرت.

ژن رهسيه پايّمان^۱ کووک^۲. بهن کيسه دووه گه مچي
تازار دياڊ. وازي کرد و به سادهي تّه و دهسي. رهسنه گه
وه بان کوولّي جي وه جي کرد. نوورسته ريگهي پر
پيچيگ ک له تک کووک وه ره و خووار هاتياد و
پيه نه و بياڊ. پيايگ له ته قلاي وه ره و خووار سرانن
باريگ چيلي بي. گاجار بار چيلي پياگه وه شوون
خوه ييه و کرانياد و له کر ماريچي دهري کردياڊ. تووز
فريگ له شووني هيژ گرتياڊ و پياگه پووشانياد.

^۱ دامنه
^۲ تبه

مه‌موو مه‌قدوور^۱ شووان چهن گام دوتر له ريهن،
وه بله‌كانه‌گه‌ئ^۱ ريشه‌ئ گيايل خوارده‌مه‌ئ له دل
خاك دراورديا و ئاواز كزيگ خوه‌نياد:

«م كور خه‌م بيم له خه‌م بيم په‌يدا
خه‌م ناوكم بري خه‌م هه‌م ناوم نا...»^۲

- ئي وه‌خته وه خه‌ير مه‌موو مه‌قدوور!

- بان چه‌و! وه‌خت خوديش وه خه‌ير سه‌ليمه خانم... چ
خه‌هر له حه‌مه‌?

- نامه‌گه‌ئ د سي رووژ پيش هات، نو‌سسه تا چهن
رووژ تره‌ك مره‌خه‌سي سينيد و تيه‌يد سه‌ريگ به‌يده
ليمان.

- په‌ناي وه خودا! وه خه‌ير و سلامه‌ت بايد ئيشالا.

^۱ چوبي كه با آن كنگر و ... درمي آورند

^۲ شعري با مضمون شعر موجود در متن فارسي كتاب

- سلامت بۆد مەمووا! خودا هە پیر و هە جوواند
بکە ید.

سەلیمە رەسیە لای دارە بەرۆوه گەئ پائ کووک.
قلایگ نیشتە بان دارە گەو س جار قیران. سەلیمە وه
قلا وەت:

- خەیر خەوەر... خەیر خەوەر... خەیر خەوەر...

کلگی کردە قولاو و ئەرەخ برۆوه گانی چنی. پشت
چەمان و پا نادە رێ ماریچیه گە. لە نیمه ئ رێ رەسیە
پیاڭ ک بار چیلیه گەئ هاوردیاده خووار. هاوساگە یان
ناسی:

- میهنی نهۆد خالوو مەولوود!

- ساق و سلامت باید خوهیشکم. چ نهوهوخت
هاتیده؟

سەلیمە هەناسیگ تازەوه کرد:

- ژن منالدار کوتیگی هن خوئی نییه خالوو. تا منالہ یل
مہ زرانم بییہ نیمہ روو!

پیا وەت:

- خاسی ها ئیره وھاران ھەرکەس وە مەتلەو^۱ خوئی
رەسێد. ھەر چی بتووہی رووژگار دریزہ!

ئامازہ^۲ وە شوون دۆریگ وەرہو بان کووک کرد:

- ھووشدە بیئشە بوود! گیانە وەرہگان لە دەنگ میگ و
میراژ ترسیانە وە ناکاو^۳ ھەلامات تییەرن.

- ھوووشم ھەس خالوو! ئایەم رۆت و پەتی پالەوان
خوداس! خوەم کہ متر لە ئەوانە نیم.

^۱ خواستە، مقصود

^۲ اشارە

^۳ ناغافل

وهار نيشتوده گشت شوونینگ. وا بوو تيهه
گول خونچه^۱ بايم کووهی هاوردياد. سهليمه شه کهت
بی. چهپ و راس داسه گه هاوردياده مل پهل و لقه گان
و ئه رهخ رشانياد. ده مچهوی گول کردود و چو نانینگ
نازک رهنگينه و بود.

فره له نیمه پروو چود. ته ک داده قوتوویگه و^۲. تووواس
بهن کیسه دووه گه واز بکه يد ک شریقه یگ^۳
چرووه گان له رزان. چهن گول خونچه له دار بايم
په رپه ر دا و رشيا د. سهليمه هه راسان له جی په ری. س^۴

^۱ شکوفه
^۲ کنده درخت
^۳ غرش

فروو که^۱ ئهوج گرتیان. له پشت کووکیگ تووز
ئنفجاریگ په خشه و بیاده ناو ههوا. شنه وایگ ئارام ئارام
تووزه گه بیړهنگه و کردیاد و وهره و ئاوی ک ئیړهنگه له
ژیړ پای ژن، خامووش و دریژ و دریژ که فتود
هاوردیاد.

سهلیمه ئارام وه گهرد خوهییه و هت: شکر خودا له
ئیمه فره دۆره.

وه شریقهی چهن ئنفجار تره ک ئاگرمه لۆچه گان^۲ وه
ئاژاوهی^۳ ئلاجوو یگ^۴ دۆره و بین. گشت شوونیگ
بیدهنگ و چووله و بی.

شاخه یگ کریادنه قه ی داریگه و دهنگیگ چو
خوران به دهن وه ناخون هاتیاده گووش. بوو گهن و

^۱ هواپیما
^۲ نوعی سار
^۳ قشقرق، آشوب
^۴ عجیب

ناشناسیگ شوون بوو تیہل گول خونچہیل بایہم
گرتیاد.

سہلیمہ خارشتیگ له ناو قورگ خوہی حس کرد.
قوتان. ہہلساد و وہ دلہ پہرہ^۱ بار چیلی خستہ ناو
ریگہی ماریچی.

^۱ دلہرہ

بال و پهرِ خوهر له ده‌یشت و ئاسوو‌هیل دۆر
هه‌شاره‌و بوۆد. ره‌نگ ئاوا‌ی له سا‌رکی کووک که‌وه‌و
کردیاد. سلیمه‌ سه‌ر ره‌سنه‌گه‌ سفت په‌یشتانۆده‌ ده‌ور
ده‌سی و ئارام ئارام ئه‌ره‌خ ریژان باره‌گه‌ سرانیاد و
ره‌سنه‌گه‌ شل و سفته‌و کردیاد ک بار چیلی به‌جه‌ر^۱
بوود و تا بن په‌له‌گه‌ نه‌پلنیده‌ئ. وه‌ ئاخ‌رین پیچ کووک
ک ره‌سی هه‌ناسی ته‌نگه‌و بی. بوو ئلاجوو هیمان له‌ ناو
هه‌وا بی. گاجار تن تر هاتیاد و گاجاریش وه‌ شنه‌ئ وا
که‌مه‌و بیاد.

^۱ کنترل، مه‌ار

سهلیمه نیشته زهۆ و بار چیلی گرتە کوولەو. ناو
قهپاللی^۱ سزیاد و کزه کز کردیاد. رهسیه پای دار بهرۆ.
قلایگ وه پشتەو کهفتۆد و پایلی وه ههوا بی. مه موو
مهقدوور بیدهنگ تهک داۆده داریگه و. خاس هالی ژن
نهۆک مه موو مهقدوور جوور هه میسه وهتۆد:

- میهنی^۲ نهۆد... وه خهیر باید

ئهمان ژن وه شه کهتییه و هه ناس بهرزینگ کیشاد و
جوواو هه میسه گی دا:

- سلامهت بای مه موو!

وه شکه و نوورسته مه موو مهقدوور. مه موو سه ر
ناۆده بان زرانی. بله کانه گه ئی وه باوشی بی و ده سه یلی
وه ره و نووا ئاویزان بی. ریشه ئی گیای نیمه جایریایگ له
نووا ئی تف کریاۆد. وه خه یال ژنه و مه موو دیرید به نه یل

^۱ کف دست

^۲ خسته، مانده

خامینه گهئ^۱ به سیّد. ئمجا قوتان و وه دهنگ به رزه و
وهت:

- مه موو! ت^۲ خوو هه میسه هایده خهوا! دیرئ خوهرئاوا
بوود، کهئ توو هید رییه ن هه لگردنیدهو، مال ئاوا؟

مه موو جم نه خوارد. ژن نوورسته په سه یله گه. سه ر
ناونه بان پشت یه کتره کی و ئارام گرتون. نیه قوتانیان.
کاوئش^۲ نیه کردیان. گه ماله گه مل چه سپانوده هوونکی
خاکه و.

شنهئ وا هاتیا. بوو که م و که متره و بیاد؛ ئەمان
قورگ ژن هه خوریادن. وه دلّه شووره یگ ره سنه گه ول
کرد. بار که فته زهؤ. وهره و مه موو چئ. مه لیگ^۳ له
دوره و چریکان:

- وهی وهی ... وهی وهی ... وهی وهی

^۱ نوعی کفش بدون رویه
^۲ نشخوار
^۳ پرنده

چرچه و له رزه رشیاده دل سه لیمه وه؛ ئەمان چییە
نووا. وه ددلییه و دەس ناده بان شان مەموو:

- مەموو ئەرا...؟

مەموو پل خوارده رۆ زهۆ. چه وه یلی ماق مەنۆنه
ئاسمانه. سه لیمه قیژان و له مەموو دۆر گرت.

پای گیریاده کاورینگ و وه دەمه و داده مل یه کتر. وه
قیژقاژ په ریه ههوا. گه ماله گه له شوون خوهی ره قییه و
بردۆد.

سه لیمه وه گومرچه^۱ دا له سینه. سه روین له سه ری
کهفت. چنگ کوتاده ناو شلال گیس خوهی. شین کرد
و وه پایل بی نزه و هه ره و مال دهوی. ره سیه مال
سه ره پر ئاوا. مال خالوو مه ولوود. خالوو مه ولوود
که میگ چه میاۆده مل شانە. ته ک داۆده دیوار
ماله گیه و. کلاش نیمه چنیاگ له دهسی بی. کلافه

^۱ مشت

به نه گهئ وه ره و خووار كه فتوده گل^۱. سه ر تال بهن له
ژير دگانه يل و له گووشهئ لچئ ئاويژانه و بوډ.

سه ليمه چنگ كړانه گوپه و. له شوون ناخونه يلي
خون داده ده يشت. قيژان:

- خالوو... خالوو چه وه پيمان هاتييه؟

خالوو مه ولوود وه چه وه يل له كاسه ده رچئ ماق
نوورستيا ده ديواره گه. ئه و بووه ئلاجووه گه وه شنهئ وا
كه م و فره وه بياد. ژن وه قوتاننه و ده ر چووين هسار
خوه ييان ك شان وه شان مال خالوو مه ولوود بي وه
ته كان لاشان واز كرد:

- به فرينه... به فرينه! رووله گيان هايده كوره؟

وه چهن گام به رز خوهئ ره سانه لانه مامره گه:

^۱ غلت خوردن

- به فرینه خانم! یوسفه نازاره گهم! بمرم
رووله یله گهم. نیمه روو چشتیگ خواردینه یا نه؟

به فرینه چو دالگی دلسووز، یوسف وه بان بال
بوچگ خوهی خه فانود. جو جگه یل له لای مامر که فتون،
بی هه ناسه. مامر سه ر ناوده ژیر بال و بی جمجول
مه نود.

ژن دهس بوچگ و چرکن دووه تله ته کان دا تا
هه لسنیدهی. نامه له ناوهین یوسف و به فرینه ئارام
ته کان خواردیاد.

چهن کر دهسمالی کریای نامه نادیارتره و بود:

- دووه ت نازارم به فرینه له دوره و ماچ که م و قه پ
گرمه زنجه^۱ ره نگین و فهندووقیه گهی. تا چهن رووژ
تره ک له ساوکاره گهم مره خه سی سینم...

^۱ چانه

مرۆژه یگ مردی، وه قه ی زنج که و به فرینه
چه سپاوده ریزه نانیگه و.

Peraw.blogqfa.com